

มงคลชีวิต ๓๘ ประการ

๑๗ กันยายน ๒๕๕๕



หมวดที่หนึ่ง	มงคลงาม	มีสามข้อ
แต่ละข้อ	คือปुทาง	อย่างสร้างสรรค์
จงเลือกทำ	เลือกใช้	ให้สำคัญ
ทำทุกวัน	สร้างสรรค์สุข	ไร้ทุกข์ตรม

มงคล ๑ ไม่คบคนพาล

อันคนถ่อย	คนพาล	สันดานหยาบ	
เป็นคนบาป	เห็นแก่ตัว	ชั่วเหลือหลาย	
ชอบหมกมุ่น	ครุ่นคิด	ติดอบาย	
ชอบสร้างเรื่อง	อันตราย	ดูร้ายแรง	
	จะเรียนสูง	เรียนต่ำ	สำคัญไฉน
	ลองศึกษา	ความในใจ	ที่แอบแฝง
	ยิ่งเรียนสูง	แล้วคิดชั่ว	ยากแจจแจง
	การกระทำ	ที่สำแดง	ดูแบบยล
หากทบทวน	ถ้วนถี่	ดูดีแล้ว	
ต้องไม่หลง	วิ้วว	ให้สับสน	
ไม่คบชั่ว	คบพาล	ประหารตน	
เป็นบทแรก	ที่ทุกคน	ต้องเริ่มทำ	

“ครูเล็ก”

มงคล ๒ คบบัณฑิต

ชื่อว่าเป็น	บัณฑิต	จริตชัด	
ไม่ข้องขัด	ความคิด	วินิจฉัย	
มีสติ	มีปัญญา	มีวินัย	
มีหัวใจ	ใฝ่อาสา	กล้าลงมือ	
	คุณธรรม	นำปัญญา	พารุ่งโรจน์
	วิชาการ	ดูช่วงโชติ	น่านับถือ
	พฤติกรรม	น่านิยม	สมร่ำลือ
	ไม่ทำตน	เป็นอยู่คือ	น่าละอาย
แม้ใครได้	คบหา	พาพบสุข	
ปิดทางทุกข์	ทางตัน	อันเสียหาย	
เปิดหนทาง	สร้างปัญญา	หาอุบาย	
คือเส้นสาย	ทางมงคล	ของคนดี	

มงคล ๓ บุษาบุคคลที่ควรบูชา

ลองทบทวน	ถึงมวลมิตร	คิดลึกๆ	
มีกี่คน	ที่รู้สึก	อยากนึกถึง	
มีผู้ใหญ่	สักกี่คน	ที่ตนซึ้ง	
เอาแบบอย่าง	มาคำนึง	ถึงความดี	
	ให้ดูแบบ	เอาอย่าง	สร้างพวงผล
	ให้รู้จัก	อดทน	บนศักดิ์ศรี
	ให้ทุ่มเท	สรรค์สร้าง	อย่างพร้อมพลี
	ให้แบ่งแยก	ชั่วดี	ที่แจกแจก
จงกราบไหว้	บูชา	ผู้กล้าหาญ	
จงศรัทธา	ผู้เชี่ยวชาญ	ที่กล้าแกร่ง	
จงน้อมรับ	มวลเมธี	ที่ร้อนแรง	
จงรู้แบ่ง	รู้รับ	ระงับใจ	

หมวดที่สอง	มองให้จริง	สิ่งรอบข้าง
รอบกายบ้าง	รอบจิตบ้าง	อย่างสร้างสรรค์
เมื่อจิตกาย	ได้สิ่งดี	ทวีพรรณ
ให้เลือกสรร	เอาใจใส่	ใช้มงคล

มงคล ๔ อยู่ในถิ่นที่เหมาะสม

อันคนเรา	ดีหรือชั่ว	ที่ตัวคิด	
จะทำถูก	หรือผิด	ตัวทำได้	
จะไฝ่สูง	ไฝ่ต่ำ	ทำอะไร	
ทุกๆสิ่ง	รู้แก่ใจ	ดีไม่ดี	
	อันสังคม	และสภาพ	สิ่งแวดล้อม
	ย่อมยั่วย้อม	ทำอะไร	ได้เต็มที่
	แวดล้อมดี	คบเพื่อนดี	ย่อมได้ดี
	แวดล้อมเลว	หวังจะดี	มีเหลือน้อย
อยากก้าวหน้า	ก้าวไกล	เป็นใหญ่ยิ่ง	
ทำอะไร	ให้ทำจริง	อย่าท้อถอย	
ให้คิดดี	ทำดี	ที่ละน้อย	
ไม่ต้องคอย	ใครชี้แนะ	ให้ทำเอง	

มงคล ๕ มีบุญวาสนามาก่อน

ถึงชาติก่อน	ปางก่อน	ได้ผ่อนบ่า	
มาชาตินี้	จึงได้ทราบ	ในพวงผล	
อันผลบุญ	ที่กระทำ	หนุนนำดล	
ให้ชีวิต	มีมงคล	และดีงาม	
	อานิสงส์	ผลบุญ	คือทุนหลัก
	ย่อมประจักษ์	โดยทั่วหน้า	อย่ามัวข้าม
	คนทำกรรม	กรรมย่อมรอ	เพื่อต่อตาม
	เหมือนเพลิงเปลว	ที่ไหม้ลาม	ยามอัปจน
ให้สร้างบุญ	ในชาตินี้	ดีที่สุด	
ผลบุญจุ	โคมทอง	ส่องสถล	
บุญคือบุญ	บ่าคือบ่า	ฉาบทุกคน	
จะผุดผ่อง	หรือหมองหม่น	ที่คนทำ	



“ครูเล็ก”



มงคล ๖ การตั้งตนไว้ชอบ

ให้วางใจ

เพื่อควบคุม

ใช้สติ

ที่รู้มล่อม

บนสายกลาง

ทิศทางเรือ

คอยควบคุม

ห้อมหมาย

ให้เตือนตน

ต้องใคร่ครวญ

ต้องรู้จัก

รู้ใจเขา

ลำเรือ

ออกคำสั่ง

อยู่ให้ได้

ก็คือทอง

ดูจงทางเสือ

สู่เป้าหมาย

เหล่านาย

ทำลายเรา

ทุกๆครั้ง

ความคิด

แจกแจก

ใจเรา

เพื่อเทียบฝั่ง

หวังผลพอง

เป็นไยยอง

ไม่หมองมัว

รู้ซึ้งจิต

อย่าโดนดเชลา

รู้แบ่งเบา

เอาไตรตรง

ให้บังคับ

ต้องคอยป้อน

ตนคือตน

เปรียบเช่นทอง

หมวดที่สาม	ถามใจ	ในจิต
เคยครวญใคร	ภายในจิต	คิดบ้างไหม
การบำเพ็ญ	คุณประโยชน์	ทำ...ทำไม
เพื่อส่วนรวม	หรือเพื่อใคร	ให้ใครตรง

มงคล ๗ ความเป็นพหูสูตร

ให้ศึกษา	ค้นคว้า	หาความรู้	
ไว้เป็นครู	สอนตัวเอง	ให้เก่งกล้า	
วิ่งตามโลก	ต้องผันผวน	อย่าอ่อนล้า	
กระแสโลก	เพิ่มมูลค่า	ในทุกวัน	
	ให้ดูโลก	ดูเรื่อง	บางซีกส่วน
	ดูเพื่อใช้	ทบทวน	อย่างสร้างสรรค์
	เข้าใจโลก	ได้ประโยชน์	อนกนันต์
	ได้เข้าใจ	ความสำคัญ	ที่ควรคิด
ในซีกส่วน	ของโลก	ทั้งสองส่วน	
ถ้าศึกษา	อย่างครบถ้วน	ทวนจิต	
มีอะไร	นำเรียนรู้	เพื่อชีวิต	
อย่างไรถูก	อย่างไรผิด	ให้คิดตรง	

มงคล ๘ มีศิลปะ

ศิลปิน	อย่าดูหมิ่น	ศิลปะ	
กองขยะ	ดูดี ๆ	ก็มีศิลป์	
สรรพสิ่ง	ในโลกกว้าง	ไม่ร้างจืด	
ต่างช่วยเสริม	เติมศิลป์	ไม่สิ้นไป	
	ศิลปะ	อ่อนหวาน	ประสานสุข
	ขจัดทุกข์	ที่ครอบงำ	นำเฉไฉ
	ศิลปะ	จะเข้าข้าง	ถึงจิตใจ
	จะช่วยกรอง	จิตพิสัย	ให้พร้อมพลี
พูด ฟังคิด	พิจารณา	หาสิ้นสุด	
ตัวเชื่อมต่อ	ของมนุษย์	คือศักดิ์ศรี	
รู้จักให้	รู้จักรับ	ด้วยยินดี	
ศิลปะ	คือวิถี	ที่เป็นกลาง	

“ครูเล็ก”

มงคล ๙ มีวินัย ศึกษาอบรมมาดี

คนจะดี	มีวินัย	ใช้เรื่องยาก	
ขอเพียงอยาก	เป็นคนดี	มีวิสัย	
ให้ฝึกจิต	มองคิดดี	มีวินัย	
เริ่มที่ตน	เริ่มด้วยใจ	ไม่ลังเล	
	การศึกษา	ค้นคว้า	หาความรู้
	ย่อมอยู่คู่	กับคนดี	มีหันเห
	เมื่อเรียนรู้	นำขยาย	เพื่อถ่ายทอด
	ดุจทะเล	เนื่อนาบุญ	หนุนชีวิต
คนจะดี	มีวินัย	ใสสะอาด	
ไม่เคยขาด	การชำระ	รักษาศีล	
คนดีๆ	ย่อมอยู่ได้	ในแผ่นดิน	
จะนั่งนอน	เดินกิน	ย่อมยินดี	

มงคล ๑๐ มีวาจาสุภาพดี

จะพูดจา	เวลาใด	กับใครเขา	
ต้องดูเขา	เอาอย่างไร	ให้ถวิล	
อย่าเพียงพูด	เอื้อนเอ่ย	อย่างเคยชิน	
หรือเพียงพูด	ให้ได้ยิน	ก็เพียงพอ	
	ทั้งสาระ	เนื้อหา	เอามาพูด
	พหูสูตร	กว้างลึก	พอไหมหนอ
	ทั้งกาละ	เทศะ	รู้จักกรอ
	รู้จักเสริม	เติมต่อ	แต่พอดี
สาระหลัก	ครรลอง	ของชีวิต	
ทั้งการคิด	การมอง	ต้องถ้วนถี่	
พูดทุกเรื่อง	ต้องประเทือง	แต่เรื่องดี	
ผู้ฟังเรา	ย่อมยินดี	มีสุขใจ	

หมวดที่สี่	มีวันไหน	ได้ไถ่ถาม
มองหาความ	สำคัญ	อันยิ่งใหญ่
คือได้ทำ	คุณประโยชน์	ไว้ให้ใคร
แลครอบครัว	ได้แค่ไหน	ให้ถามดู

มงคล ๑๑ บำรุงบิตามารดา

พ่อและแม่	ดูแลลูก	เอาใจใส่	
หวังเห็นลูก	เติบโตใหญ่	มีหลักฐาน	
ทั้งชีวิต	สู้สังคม	และสู้งาน	
เพื่อสร้างหลัก	ปักฐาน	แก่ลูกรัก	
	ถึงวัยเรียน	ส่งเรียน	ให้เขียนอ่าน
	ถึงวัยรุ่น	คอยทัดทาน	ไม่หาญหัก
	พอพ้นถึง	มหา'ลัย	สุขใจนัก
	ภาพลูกรัก	เป็นบัณฑิต	ที่ภูมิใจ
ถึงวันพ่อ	และแม่	ท่านแก่เฒ่า	
เป็นวันเรา	ตอบแทน	ท่านบ้างไหม	
ให้เทิดพ่อ	ทูนแม่	เหนือสิ่งใด	
คือสายใย	คือมงคล	ตนควรทำ	

มงคล ๑๒ เลี้ยงดูบุตร

สิ่งสำคัญ	และยิ่งใหญ่	ของพ่อแม่	
คือดูแล	บุตรของตน	ให้พ้นผ่าน	
นับแต่เล็ก	จนเติบโตใหญ่	ได้ทำงาน	
จนสืบลูก	สืบหลาน	ผ่านดวงใจ	
	กว่าจะได้	ลูกที่ดี	มีมรรคผล
	คิดจะได้	ในบ้นดล	คงไม่ใช่
	ต้องใช้รัก	อดทน	และห่วงใย
	จึงจะได้	ตามที่หวัง	ที่หมายปอง
คงมิใช่	ให้เพียง	บำเรอสุข	
เมื่อมองเห็น	เขาทุกข์	ให้รีบปอง	
ไม่ปล่อยปละ	ให้ลูกเดิน	ผิดครรลอง	
แต่จะสอน	ให้คิดตรอง	มองแต่ดี	

“ครูเล็ก”

มงคล ๑๓ สงเคราะห์ภรรยา (สามมี)

ลองรำลึก	นึกย้อน	ตอนหวานหอม	
ยุंहำไต้	ไรหำตอม	ถนอมยิ่ง	
แม่ผิดพลาด	อย่างไร	ไม่ติติง	
คงนั่งมอง	อยู่นิ่งๆ	อย่างจริงใจ	
	วันคืนผ่าน	ผันแปร	จนแก่เฒ่า
	ใครกันเล่า	ที่เฝ้าดู	อยู่เคียงใกล้
	มีเราสอง	ถึงแก่แก่	แต่จริงใจ
	คอยดูแล	เอาใจใส่	ให้แก่กัน
ธรรมดา	คู่ครอง	เมื่อมองคิด	
จะให้ถูก	หรือผิด	ตามคิดสรรค์	
หากคิดแต่	ให้อภัย	ไม่โกรธกัน	
ยืงนานวัน	ก็ยิ่งรัก	ยิ่งรักดี	

มงคล ๑๔ ทำงานไม่คั่งค้าง

คนทำงาน	ต้องมุ่งมั่น	ต้องสรรค์สร้าง	
คือจิตวาง	ตำแหน่งงาน	ประสานผล	
รู้ครองตัว	ครองงาน	และครองคน	
รู้ระบบ	ไม่สับสน	บนเนื้องาน	
	คนทำงาน	ต้องใส่ใจ	ไม่ปล่อยค้าง
	ไม่ปล่อยตัว	ให้อยู่ว่าง	ต้องสร้างสาน
	มีปัญหา	สิ่งใด	ให้แก้การ
	ไม่ปล่อยปล่อย	ไวให้นาน	จนเกินควร
การทำงาน	มุ่งสำเร็จ	เสร็จตามเป้า	
ลูกน้องเรา	นายเรา	เขามองถ้วน	
เมื่อทำดี	ย่อมได้ดี	ตามที่ควร	
ทำดีล้วน	เป็นมงคล	คนทำงาน	

หมวดที่ห้า	คือ คุณค่า	แห่งการให้
จะให้ใคร	ให้เขา	เราไม่หวง
ให้ญาติมิตร	หรือผู้ใด	ไม่ทักท้วง
เพราะการให้	ทั้งปวง	คือมงคล

มงคล ๑๕ บำเพ็ญทาน

เมื่อเรามี	พอแบ่งปัน	ให้ทานเขา	
จิตใจเรา	ย่อมเป็นสุข	ทุกสถาน	
รู้จักให้	ดูจำเพาะ	เหมาะกับกาล	
ย่อมเบิกบาน	แก่ผู้รับ	นับผลบุญ	
	ถ้าไม่มี	พอแบ่งปัน	นั้นไม่ผิด
	เพียงรู้สึก	นึกคิด	อยากเกื้อหนุน
	แค่คิดได้	มองเห็น	ก็เป็นบุญ
	อาจเจือจุน	ด้วยแรงงาน	สานสายใย
การแบ่งปัน	คือการให้	อย่างไรทุกข์	
ผู้รับให้	ย่อมได้สุข	ตามนิสัย	
การแบ่งปัน	คือให้ทาน	ด้วยจิตใจ	
การสร้างสรรค์	เรื่องการให้	เป็นมงคล	

มงคล ๑๖ ประพฤติธรรม

ท้ายที่สุด	ของคน	คือพันทุกข์	
ต่างคันสุข	แสวงหา	มาไถ่ถอน	
บ้างเพียงกราบ	ไหว้พระ	เพื่อขอพร	
ไม่มอย้อน	ถึงพวงผล	ที่ตนทำ	
	เมื่ออยากดี	มีสุข	ไร้ทุกข์ถม
	ก็ต้องขึ้น	จากโคลนตม	และความต่ำ
	เริ่มสร้างบุญ	สร้างกุศล	บนทางธรรม
	เล็กสร้างกรรม	ลดกิเลส	ล้วนเกศภัย
ประพฤติธรรม	มองธรรม	นำชีวิต	
เอาแสงธรรม	สร้างจิต	วินิจฉัย	
สิ่งที่ผ่าน	แล้วมา	ให้แล้วไป	
ขอให้เริ่ม	ตั้งต้นใหม่	ที่ใจตน	

“ครูเล็ก”

มงคล ๑๗ สงเคราะห์ญาติ

ธรรมชาติ	ญาติพี่น้อง	ต้องมาก่อน	
อนาทร	ห่วงใย	ให้เกื้อหนุน	
เหล่าญาติมิตร	ย่อมซึ้งซาบ	ทั้งบาปบุญ	
ได้ปกป้อง	สนองคุณ	คือ ดีจริง	
	เมื่อทำดี	ย่อมมีผล	กุศลส่ง
	ให้ดำรง	ยศศักดิ์	ประจักษ์ยิ่ง
	งานดำเนิน	ก้าวหน้า	ค่าความจริง
	สำเร็จผล	บนทุกสิ่ง	ยิ่งมั่นคง
แม้เกิดทุกข์	ปัญหา	นำวิตก	
ผลแห่งบุญ	จะช่วยยก	และเสริมส่ง	
มาดมั่นใคร	คิดร้าย	ไม่เชื่อตรง	
ย่อมไม่เป็น	ตามประสงค์	อย่าหลงกลัว	

มงคล ๑๘ ทำงานไม่มีโทษ

ความถูกต้อง	ต้องมาก่อน	ความถูกต้อง	
แล้วทำไม	ความถูกต้อง	ถูกใช้ก่อน	
ทั้งๆที่	ความถูกต้อง	ไม่แน่นอน	
ท้ายที่สุด	ถูกอุทธรณ์	ให้ร้อนใจ	
	การทำงาน	ต้องเลือกงาน	เลือกหน้าที่
	อันไหนดี	ไหนไม่ดี	วินิจัย
	งานไหนดี	ให้เลือกทำ	ดำเนินไป
	ที่ไม่ดี	ก็อย่าได้	ไปทำมัน
ทำงานดี	ถูกต้อง	ไม่หมองเศร้า	
เป็นรากเหง้า	ความสนุก	ความสุขสันต์	
ทำงานดี	มีวินัย	ไร้โทษทัณฑ์	
ให้ทำดี	ทุกๆ วัน	อย่าหวั่นกลัว	



หมวดที่หก	สารกวั	ให้ละเว้น
ให้คิดเป็น	ทำเป็น	เห็นปัญญา
แล้วเริ่มแก้	ด้วยจิตใจ	ใช้ปัญญา
ตั้งสัจจะ	ไว้ด้วยว่า	จะทำดี

มงคล ๑๙ งตเว้นจากบาป

ถ้าอยากเห็น	ทุกคน	เป็นคนดี	
เราต้องเริ่ม	เป็นคนดี	ก่อนคนอื่น	
ถ้าอยากเห็น	สังคมดี	ที่ยั่งยืน	
เราต้องเป็น	ผู้หยิบบ่	ให้สังคม	
	ถ้ากลัวบาป	จงละเว้น	การเข่นฆ่า
	แม้แต่การ	ไล่ล่า	นำขึ้นขม
	การกระทำ	ที่ไร้ค่า	ไม่น่าชม
	เลิกสร้างกรรม	และเพาะบ่ม	สิ่งไม่ดี
ให้อ่อนรอย	ถอยหลัง	นั่งตรองผล	
สิ่งมงคล	ทำได้	ในทุกที่	
เบญจศีล	คือ พระธรรม	พรา่ำพาที่	
เป็นมรรคผล	แห่งวิถี	หนีบาปกรรม	

“ครูเล็ก”

มงคล ๒๐ เว้นจากการตีมน้ำเมา

อันสุรา	ยาเมา	ยามเข้าปาก	
จะยุ่งยาก	เพราะประมาท	ขาดสติ	
เพราะสุรา	เกิดปัญหา	สมาธิ	
ขาดไตรตรอง	เสียสติ	มีรู้ตัว	
	พอน้ำเมา	เข้าปาก	เริ่มอยากเก่ง
	อวดว่าเป็น	นักเลง	เลื่องทำชั่ว
	ผิดแคไหน	อย่างไร	ไม่เคยกลัว
	กว่ารู้ผิด	รู้ชั่ว	ก็สายไป
จงเตือนตน	อุตุน	ให้พ้นเขลา	
ให้เลิกดื่ม	น้ำเมา	เอาใจใส่	
อย่ามัวเพลิน	หลงปลื้ม	ลืมใส่ใจ	
มีสติ	มีวินัย	ให้ระวัง	

มงคล ๒๑ ไม่ประมาทในธรรม

อันธรรมะ	ปฏิบัติ	ขจัดทุกข์	
ช่วยชี้นำ	หนทางสุข	ไว้ทุกอย่าง	
ให้น้ำคิด	มัจฉิมา	หาสายกลาง	
ไม่สุดโต่ง	บนและล่าง	สร้างนิรวณ	
	ให้ระลึก	ตรีกตรอง	ครองสติ
	สมาธิ	ถึงวิมุติ	ได้หลุดถอน
	มุ่งนิพพาน	ดิ่งเดินไป	ไม่แคลนคลอน
	มีระบบ	มีขั้นตอน	ก่อนกระทำ
สิ่งสำคัญ	คือเตือนใจ	ไม่ประมาท	
ต้องไม่ขาด	หลงตัวตน	จนถล่ำ	
หมั่นทำดี	ละเว้นชั่ว	ให้กลัวกรรม	
ไม่ประมาท	ในทางธรรม	จนหลงตน	



หมวดที่เจ็ด	เคล็ดสำคัญ	อันต้องฝึก
ความรู้สึก	สำนึกตน	ให้พ้นเขลา
กตัญญู	รู้พระคุณ	ด้วยกล่อมเกลา
นำพระธรรม	เป็นเป้า...บ่อ	หล่อหลอมใจ

มงคล ๒๒ มีความเคารพ

กริยาของ	คนดี	ที่น่าคบ	
คือรู้จัก	การเคารพ	และสังสรรค์	
รู้ให้เกียรติ	รู้นับถือ	ถือสัมพันธ์	
สารพัด	ทุกสิ่งสรรพ	นั้นต้องมอง	
	ยกมือไหว้	ทักทาย	คือไทยแท้
	กราบครั้งแรก	กราบพ่อแม่	คุณสนอง
	กราบครูบา	อาจารย์	ท่านประคอง
	กราบทุกคน	ตามครรลอง	ของเวลา
การรู้จัก	ทำจิตใจ	ให้เคารพ	
คือเสน่ห์	ที่สยบ	มวลปัญหา	
การเคารพ	คือวิถี	แห่งปัญญา	
คือคุณค่า	ที่แท้จริง	มีมงคล	

“ครูเล็ก”

มงคล ๒๓ มีความถ่อมตน

คนอ่อนน้อม	ถ่อมตน	คือคนเก่ง	
คนอวดแบ่ง	อวดดี	ชี้โมโห	
ชอบยกตน	ถ่มถุย	ชอบคุยโว	
ไม่เติบโต	มัวหลงไหล	ในตัวตน	
	ความอ่อนน้อม	ถ่อมตน	ผู้คนชอบ
	เป็นวงกรอบ	ของคนดี	มีเหตุผล
	ความก้าวร้าว	คือมุ่งหมาย	ทำลายคน
	การถ่อมตน	คือถ่อมถ่อม	พร้อมรับฟัง
ผู้รอบน้อม	ย่อมได้ผล	จากคนอื่น	
ที่หยิ่งยโส	ให้ด้วยใจ	ที่ไหลหลั่ง	
ยิ่งได้รับ	ก็ยิ่งเพิ่ม	เสริมกำลัง	
ทำให้เกิด	มวลพลัง	เกื้อหนุนตน	

มงคล ๒๔ มีความพอใจ

จงพอใจ	ในสิ่งที่	เรามีอยู่	
ลองมองดู	ผู้น้อย	ที่ด้อยกว่า	
อย่ามัวมอง	ความเด่น...ดัง	หวังไขว่คว้า	
เลยตั้งหน้า	ตั้งตา	ไขว่หามั่น	
	ยิ่งอยากได้	ก็ยิ่งโลภ	ละโมภหลง
	ไม่หลุดถอน	ปล่อยปลง	ความเพ้อฝัน
	ทั้งแก่งแย่ง	ต่อสู้	ทำลายกัน
	ไม่เคยหวั่น	หวาดวิตก	อกเอ๋ยคน
อย่าหลงเพลิน	หลงคิด	ติดอำนาจ	
คนหลายคน	เคยผิดพลาด	ขาดเหตุผล	
มัวสนอง	ตัณหาอยาก	กระซวกตน	
เลยสับสน	ไม่พอใจ	ไม่พอดี	

มงคล ๒๕ มีความกตัญญู

กตัญญู	กตเว-	จิตาจิต	
คือรากฐาน	แห่งชีวิต	นิมิตหมาย	
วงชีวิต	เกิดแก่	เจ็บและตาย	
นับแต่เริ่ม	จนสุดท้าย	วุ่นวายนัก	
	พระคุณของ	พ่อแม่	คัมภีร์เกล้า
	คุณประเสริฐ	คุ้มเหี้ย	เป็นเสาหลัก
	ที่เลี้ยงดู	อบรมเรา	ด้วยความรัก
	เป็นสายใย	ที่แน่นหนัก	ประจักษ์ใจ
เติบโตมา	ได้แทนคุณ	ของพ่อแม่	
ได้ดูแล	ท่านทุกยาม	ตามวิสัย	
ได้รับการ	พยาบาล	ท่านด้วยใจ	
คือวินัย	กตัญญู	ผู้รู้คุณ	

มงคล ๒๖ พึงธรรมตามกาล

มีเวลา	ให้เข้าวัด	เข้าหาพระ	
อย่างน้อยๆ	ได้ชำระ	จิตให้ใส	
ได้ใส่บาตร	ทำบุญ	อุดหนุนใจ	
ได้เพาะบ่ม	ได้อยู่ใกล้	พุทธธรรม	
	ได้ฟังธรรม	อ่านธรรม	ตามโอกาส
	หนังสือธรรม	ค่าเกินคาด	อย่ามองข้าม
	อ่านแล้วคิด	พิจารณา	หาเนื้อความ
	ค่อยๆอ่าน	ค่อยๆตาม	ถามหาตน
อ่านครั้งแรก	เป็นสุด	มยตา	
ครั้งที่สอง	จินตนา	หาเหตุผล	
ครั้งที่สาม	ภาวนา	หาตัวตน	
อ่านทุกครั้ง	ฟังทุกหน	ได้ผลธรรม	

“ครูเล็ก”

หมวดที่แปด	ความหมาย	ให้ฝึกฝน
ให้ฝึกตน	มีขันติ	มีหวั่นไหว
ฝึกให้รู้	มองโลก	ตามเป็นไป
ฝึกจิตใจ	ให้ไฝธรรม	นำทางเดิน

มงคล ๒๗ ความอดทน

ความอดทน	อดกลั้น	นั้นทำยาก
ถ้าอยากทำ	ได้มากๆ	ต้องฝึกฝน
ความอดกลั้น	คือเกราะป้อง	จิตใจตน
ความอดทน	คือพลัง	อย่างแท้จริง
	คนอดทน	อดกลั้นได้
	จะสามารถ	ข้ามฝั่งฟาก
	กล้าเผชิญ	มวลปัญหา
	จิตดุจดัง	นิ่งสงบ
ความสำเร็จ	เกิดได้	เพราะใจสู้
ความอดทน	ที่มีอยู่	จะสู่หมาย
อุปสรรค	ปัญหา	ล้วนท้าทาย
ความสำเร็จ	ในสุดท้าย	คืออดทน

มงคล ๒๘ ความเป็นผู้ว่าง่าย

การเป็นผู้	ว่าง่าย	ใช้ว่าโง่
เพียงแค่ทำ	ตัวไม่โต	จนเกินสอน
คนว่าง่าย	เพียงรับฟัง	ไม่ยกย่อน
ยอมรับฟัง	ทุกคำสอน	อย่างตั้งใจ
	ขอเพียงแต่	รู้จักฟัง
	เอาทุกสิ่ง	มากรองจิต
	ไม่ผ่านเลย	มองปัญหา
	ทุกอย่าง	ต้องใส่ใจ
จากเป็นผู้	ว่าง่าย	ใครมองโง่
เป็นผู้ใหญ่	ผู้โต	ที่ผ่าเผย
เป็นแบบอย่าง	สง่างาม	ไม่เป็นเขย
เพราะว่าเคย	ผ่านปัญหา	มามากมาย

มงคล ๒๙ การเห็นสมณะ

เมื่อศึกษา	ธรรมะ	ชำระจิต	
ย่อมต้องฝึก	ให้จรัส	วินิจฉัย	
รักษาศีล	รักษาสัตย์	จัดวินัย	
รักษาใจ	ให้รู้ลด	รู้ปลดปล่อย	
	พบภิกษุ	สมณะ	ละกิเลส
	ได้ฟังเทศก์	ฟังธรรม	นำเสริมส่ง
	มองวัฏฏ	ปฏิบัติ	ตัดให้ตรง
	กำหนดใจ	ให้ขีบ่ง	ถึงปลายทาง
เอาศรัทธา	และสติ	ดำริมั่น	
เพื่อผลักดัน	ความชุ่มใจ	ให้ปล่อยวาง	
จะทำได้	สิ่งใดๆ	ใช้สายกลาง	
เพื่อปูทาง	สร้างธรรม	นำทางเดิน	

มงคล ๓๐ สันทนาธรรมตามกาล

มองธรรมะ	บริสุทธิ์	หยุดทุกอย่าง	
นับตั้งแต่	เดินสายกลาง	สร้างมูลฐาน	
ถ้าเข้าใจ	ให้สรรหา	มาใช้งาน	
คือสร้างทาน	บารมี	ที่ตึงาม	
	เรียนธรรมะ	รู้ธรรมะ	ปฏิบัติ
	นำเผยแพร่	ตามถนัด	ใช้หวงห้าม
	คุยธรรมะ	ย่อมสุขใจ	ในทุกยาม
	เหมือนดับไฟ	ที่เลียลาม	ตามราว
หรือเพียงคิด	ถึงธรรมะ	หวังละโลก	
ก็ปิดกัน	ความละโมภ	เพื่อหลีกหนี	
หรือละโกรธ	ละหลง	ได้อย่างดี	
เรื่องทางธรรม	เป็นเรื่องดี	ที่น่าคุย	

“ครูเล็ก”

หมวดที่เก่า	เท่าที่เห็น	เป็นเรื่องอยาก
แต่ถ้ามุ่ง	ทำมากๆ	ย่อมเห็นผล
ทั้งตบะ	พรหมจรรย์	ป้องกันตน
พันวิตก	พันกังวล	พันเวรกรรม

มงคล ๓๑ บำเพ็ญตบะ

การบำเพ็ญ	ตบะ	คือละโลก	
ให้มองเห็น	สุขและโศก	ไร้แก่นสาร	
ทำจิตมั่น	ดั่งลี้ก	เพื่อฝึกปรารถนา	
ใช้เผาผลาญ	มวลความอยาก	ออกจากใจ	
	ความวุ่นวาย	หายนะ	ในมนุษย์
	คือไม่ยอม	สิ้นสุด	ความหวั่นไหว
	ทั้งอยากมี	อยากเด่น	ให้เป็นไป
	อยากเปรียบเหมือน	เพลิงประลัย	เผาไหม้ตน
ถ้าทำได้	คือไม่อยาก	ไม่โลกหลง	
ไม่พะวง	ต่อสิ่งใด	ให้มองผล	
ปฏิบัติ	ขจัดโกรธ	ไม่โทษตน	
ไม่วิตก	ไม่กังวล	ไม่สนใจ	

มงคล ๓๒ การประพฤติพรหมจรรย์

สว่าง	สะอาดสงบ	คือครบถ้วน	
ทั้งความอยาก	ที่เป็นตรวน	สมควรยิ่ง	
เอาสันโดษ	สมณะ	ประพฤติจริง	
ยังเต็มดั่ง	ในความว่าง	สร้างสุขใจ	
	ไม่เบียดเบียน	กันและกัน	สำคัญนัก
	ให้อยึดหลัก	กินอยู่	ให้ดูง่าย
	ไม่ติดแฝง	แต่งฝัน	อันมากมาย
	ไม่วุ่นวาย	มากเรื่อง	ให้เคืองกัน
ผู้ประพฤติ	พรหมจรรย์	คือผู้แกร่ง	
ใจต้องแข็ง	ต้องสมบูรณ์	ไม่หุนหัน	
เมื่อจิตนิ่ง	ไม่หวั่นไหว	ไร้สิ่งดัน	
ย่อมสบบสุข	อยู่ร่วมกัน	อันรื่นรมย์	

มงคล ๓๓ การเห็นอริยสัจ

อริยสัจ	สี่ประการ	ประทานผล	
รู้ตัวตน	แห่งความทุกข์	ที่รู้โถม	
รู้สาเหตุ	แห่งความทุกข์	ที่บุกโถม	
รู้วิธี	ปลดปล่อยโลม	เพื่อดับไฟ	
	ไม่เข้าใจ	ในความทุกข์	สร้างสุขหลอน
	จะนั่งนอน	ยอมร้อนรน	จนหม่นหมั
	มองไม่เห็น	ความทุกข์เชื้อ	เป็นเช่นไร
	ไม่กำกับ	บังคับใจ	ยอมไม่ดี
อริยสัจ	คือรู้ทุกข์	เหตุแห่งทุกข์	
รู้หนทาง	สร้างสุข	ทุกวิถี	
มวลปัญหา	ในโลกล้วน	ประดามี	
อริยมรรค	คือวิธี	ใช้ดับทุกข์	

มงคล ๓๔ ทำนิพพานให้แจ้ง

เมื่อมองทุกข์	รู้ทุกข์	เหตุแห่งทุกข์	
รู้หนทาง	แห่งความสุข	ปลดทุกข์ได้	
มองปัญหา	รู้ปัญหา	ที่คาใจ	
รู้วิธี	แก้ไขได้	ในทุกครา	
	การมองทุกข์	รู้แจ้ง	แสดงผล
	คือการได้	ฝึกตน	จนแกร่งกล้า
	พร้อมเผชิญ	อุปสรรค	ด้วยปัญญา
	มีสติ	ช่วยนำพา	หานิพพาน
การหลุดพ้น	แท้จริง	สิ่งสูงสุด	
สู่วิมุตติ	คือความว่าง	ที่สร้างสาน	
ละทุกสิ่ง	ทิ้งทุกอย่าง	สร้างบุญบาร	
ทำนิพพาน	ให้แจ่มแจ้ง	ด้วยแสงธรรม	

“ครูเล็ก”

หมวดที่สิบ	หยิบเรื่องจิต	พินิจชอบ
ความรอบคอบ	ความเฉยนิ่ง	ไม่ตึงไหว
รู้สุขโศก	รู้ผิดชอบ	ตอบในใจ
รู้หนทาง	ที่กว้างใหญ่	ในทางธรรม

มงคล ๓๕ จิตไม่หวั่นไหวในโลกธรรม

เรื่องของโลก	มองโลก	ตามกระแส	
เรื่องของธรรม	ธรรมดูแล	ให้หยุดนิ่ง	
เรื่องของโลก	จะอย่างไร	ไม่ประวิง	
เรื่องของธรรม	คือทุกสิ่ง	อนัตตา	
	เรื่องของโลก	คือต่อสู้	คือแข่งขัน
	เรื่องของธรรม	คือสร้างฐาน	อุเบกขา
	เรื่องของโลก	คือกิเลส	คือมายา
	เรื่องของธรรม	คือสัญญาตา	ไร้ตัวตน
เรื่องของโลก	คือโน้มน้าว	เอาแต่ได้	
เรื่องของธรรม	คือเรื่องง่าย	ให้มองผล	
เรื่องของโลก	คือวุ่นวาย	คือกววน	
เรื่องของธรรม	คือพวงผล	ที่ตนทำ	

มงคล ๓๖ จิตไม่โศก

เมื่อจิตสุข	กายก็สุข	ไร้ทุกข์ถม	
เมื่อจิตตรม	กายก็โทรม	เกินแก้ไข	
เมื่อจิตตก	ยกขึ้นยาก	ลำบากใจ	
เมื่อจิตใส	บริสุทธิ์	ดูจแสงทอง	
	ให้มองโลก	มองกว้างๆ	สร้างความคิด
	มองชีวิต	มองไกลๆ	ไร้มัวหมอง
	มองสังคม	อย่างสร้างสรรค์	เป็นครรลอง
	มองความสุข	ที่หมายปอง	เพื่อครองมัน
สิ่งสำคัญ	ให้สรรสุข	ในทุกเรื่อง	
ไม่เปล่าเปลือง	เสียเวลา	ไล่ล่าฝัน	
ทำวันนี้	พຽນนี้	ดีทุกวัน	
ดีจะตัน	ให้สรรค์สุข	ในทุกยาม	

มงคล ๓๗ จิตปราศจากธุลี

ถ้าเปรียบจิต	สมมุติเป็น	กระจกใส	
ละอองไอน้ำ	กิเลสลอย	คอยเกาะจับ	
ชำระใจ	ให้ใสสุด	ทุกซ์ถ่มทับ	
ฝุ่นละออง	ย่อมจ้องจับ	กระจกใจ	
	หากเราลอง	ทำใจ	ไว้กระจก
	ฝุ่นละออง	จะปิดปก	กระจกใหม่
	ไว้กระจก	ไว้จิต	ปิดได้ใจ
	ให้ไว้จิต	ไม่ไว้ใจ	ให้แบ่งปัน
ทำจิตว่าง	เดินสายกลาง	ปล่อยวางได้	
คือหนทาง	สู่เป้าหมาย	ในปลายฝัน	
วางทุกสิ่ง	ใช้ทิ้งวาง	ช่างหวั่น	
ค่อยๆวาง	ทีละขั้น	ให้หมั่นทำ	

มงคล ๓๘ จิตเกษม

ลดละเลิก	ถ้าทำได้	ใจย่อมสุข	
ถ้ารู้จัก	ปลดทุกข์	ยิ่งสุขใหญ่	
รู้จักพอ	รู้จักรอ	ยิ่งสุขใจ	
รู้จักให้	รู้จักวาง	ยิ่งสร้างบุญ	
	ไม่โลภมาก	อยากได้	ไว้สติ
	ละมิจฉา	ทิวติ	หยุดว่าวุ่น
	เลิกหลงติด	ในอึดตา	ว่าคือทุน
	ไม่หมกมุ่น	กิเลสกรรม	ที่น่าพา
ยิ่งอยากสุข	ยิ่งไม่พบ	หนทางสุข	
ยิ่งอยากสุข	เหมือนยิ่งทุกข์	ประดาหน้า	
อันความอยาก	แท้จริง	คือมายา	
ไม่มีอยาก	จึงได้ค่า	ว่าสุขจริง	